

Monika Florek-Moskal

Dziennikarka działu Nauka i Zdrowie

Spełniło się marzenie onkologów – mamy skuteczną szczepionkę przeciwnowotworową. Chroni ona przed rakiem szyjki macicy, niszcząc jego głównego sprawcę – wirusa brodawczaka ludzkiego (Human Papilloma Virus – HPV). Problem w tym, że na razie w Polsce korzysta z niej niewiele kobiet, bo szczepienie kosztuje 1500 zł i nie jest refundowane z budżetu państwa.

SZCZEPIONKA PRZECIWKO HPV znalazła się na liście najpopularniejszych prezentów z okazji Pierwszej Komunii Świętej, ale jedynie wśród dobrze zarabiających i wykształconych mieszkańców dużych miast. Tymczasem w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie na szczepienie przeciwko wirusowi brodawczaka stać niemal wszystkich. Prawie od dwóch lat szczepionka jest dofinansowywana ze środków publicznych. We Francji ministerstwo zdrowia zwraca 65 proc. kosztów szczepienia dziewczętom i kobietom między 14. a 23. rokiem życia. W Niemczech od jesieni 2007 r. dziewczęta w wieku 12-17 lat są objęte całkowitym zwrotem kosztów szczepienia. Zaszczepione dziewczynki najprawdopodobniej nigdy nie zachorują na raka szyjki macicy.

SZCZEPIENIE SZESNASTOLATEK

W Polsce tylko niektóre gminy idą za przykładem krajów zachodnich i prowadzą akcje bezpłatnych szczepień przeciwko HPV. Rok temu zapoczątkowali je radni gminy Polkowice w województwie dolnośląskim. Szczepienia dziewcząt w wieku 16 lat finansuje urząd gminy. Zaszczepiono tam już ponad 200 szesnastolatek i akcja trwa nadal. Program bezpłatnych szczepień ruszył także m.in. w Polanicy-Zdroju, Dobromierzu, Markłowicach, Ożarowicach, Kleszczowie, Koberzycach i Strykowie. Pierwszym dużym miastem, które rozpoczyna akcje szczepień, jest Gdynia, ale

w kolejce stoją już Lublin, Poznań, Kielce, Kędzierzyn-Koźle i Radomsko.

Sporadyczne zrywy to jednak za mało, by zmniejszyć w Polsce liczbę zachorowań na raka szyjki macicy – alarmuje Polskie Towarzystwo Ginekologiczne. Polscy onkolodzy

zabójcą kobiet w naszym kraju. Co roku wykrywa się go aż u czterech tysięcy Polek (to najwyższa liczba zachorowań w Europie). Połowa z nich umiera, bo choroba jest diagnozowana zbyt późno. Aż 60 proc. Polek trafia do ginekologa dopiero wtedy,

kiedy pojawia się krwawienie niezwiązane z miesiączką, np. po stosunku płciowym – alarmują onkolodzy w raporcie „Walka z rakiem szyjki macicy w Polsce”. A to jest już zaawansowane stadium raka. Wtedy konieczna jest rozległa ingerencja chirurgiczna, z usunięciem macicy włącznie.

ŁAŃCUCH ZAKAŻEŃ

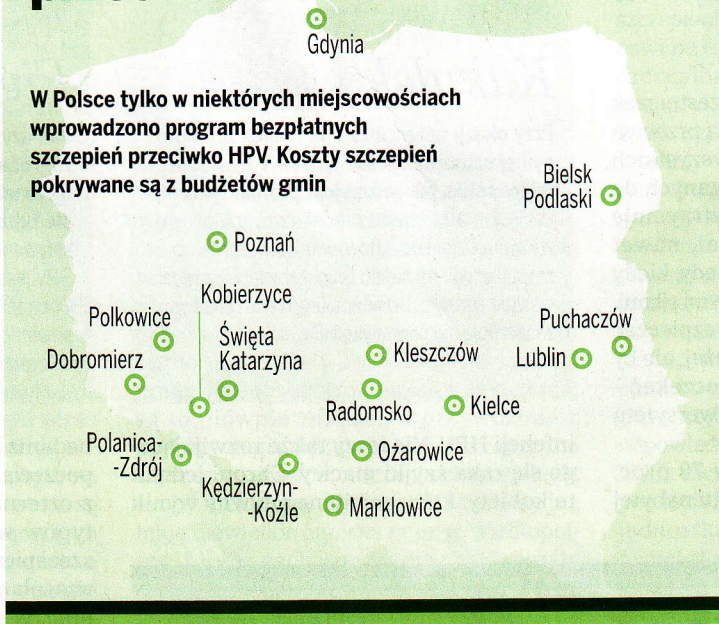
Szczepionka zalecana jest dziewczętom i kobietom od 11. do 26. roku życia. Eksperci z Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) stwierdzili, że zapewnia ona ochronę przed zachorowaniem na raka szyjki macicy wywołanego przez najpowszechniejsze typy wirusa HPV 16 i 18, jeśli zostanie podana dziewczętom w wieku dojrzwania, zanim rozpoczną życie płciowe. Wówczas bowiem uda się

je zabezpieczyć przed skutkami infekcji wywołanej wirusem brodawczaka.

Ze szczepionki przeciwko HPV skorzystała już aktorka Beata Ścibakówna. Za kilka lat planuje zaszczepić swoją obecnie ośmioletnią córkę Helenę. Swoje dwie córki, które mają obecnie 9 i 12 lat, zamierza zaszczepić także prezenterka telewizyjna Anna Popek.

Bezpłatne szczepienia przeciw HPV

W Polsce tylko w niektórych miejscowościach wprowadzono program bezpłatnych szczepień przeciwko HPV. Koszty szczepień pokrywane są z budżetów gmin

przekonują, że szczepienia ochronne przeciwko HPV powinny zostać wprowadzone do kalendarza szczepień obowiązkowych. Przeprowadzone w ostatnich latach badania dowodzą niemal stuprocentowej skuteczności szczepienia.

Dla Polek to szczególnie ważne, bo rak szyjki macicy, po raku piersi, jest głównym

Radni sejmiku województwa wielkopolskiego zdecydowali się na szczepienie dziewcząt z domów dziecka, bo one z reguły wcześniej rozpoczynają życie seksualne.

Najkorzystniejsze byłyby obowiązkowe szczepienia dzieci w szkołach. Samo wykrycie i leczenie stanu przedrakowego w obrębie szyjki macicy kosztuje 3200 zł. Terapia niezbędna w zaawansowanym stadium tego nowotworu jest wielokrotnie droższa i często nieskuteczna. Z powodu raka szyjki macicy codziennie umiera w Polsce pięć kobiet. Ginekolodzy zalecają szczepionkę także kobietom stosującym antykoncepcję dłużej niż pięć lat, kobietom po dużej liczbie porodów i osobom palącym papierosy, bo wszystkie te czynniki zwiększają wrażliwość na infekcje wywołane przez HPV.

Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV zaleca szczepienia przeciwko wirusowi brodawczaka także chłopcom i mężczyznom, bo to głównie oni są roznośicielami wirusa brodawczaka wśród kobiet. To pomoże przerwać łańcuch zakażeń, ale także uchroni mężczyzn przed zachorowaniem na raka prącia, ust, gardła, języka i migdałków, tych części ciała, których nabłonek i śluzówka są szczególnie podatne na niszczyielskie działanie HPV. Zmniejszyłyby się także liczba zachorowań na raka odbytu, za który aż w 90 proc. są odpowiedzialne onkogenne typy HPV 16 i HPV 18.

WIELOLETNIA GWARANCJA

Od zaszczepienia pierwszych uczestniczek programu badań nad szczepionką przeciwko HPV upłynęło sześć lat. U wszystkich osób po trzech dawkach wymaganych do uzyskania pełnej odporności utrzymuje się wysoki poziom przeciwciał, nawet dziesięciokrotnie większy niż wtedy, kiedy organizm walczy z infekcją własnymi siłami. – Szczepionka Silgard może zabezpieczać przed infekcją HPV znacznie dłużej, ale by to udowodnić, trzeba jeszcze poczekać – mówi prof. Tomasz Opala z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Wiadomo, że szczepionka w 70 proc. wypadków nie zmienia przebiegu nabytej

Natalia Kukulska, piosenkarka

Przy okazji uczestniczenia w akcji promocyjnej szczepień przeciwko HPV uświadamił sobie, jak ważna jest profilaktyka. My, kobiety, matki, często zapominamy o własnym zdrowiu. Dzięki udziałowi w tej akcji sama zmobilizowałam się do tego, żeby lepiej zadbać o swoje zdrowie. Do końca tego roku na pewno zaszczepię się przeciwko HPV.

infekcji HPV. Nie leczy także rozwijającego się raka szyjki macicy. Chroni jednak te kobiety, które miały negatywny wynik

Katarzyna Figura, aktorka

Rak szyjki macicy jest realnym zagrożeniem dla zdrowia i życia. Ważne, by to uświadamić nie tylko kobietom, ale także ich rodzinom. Mój udział w tej kampanii promocyjnej szczepień przeciwko HPV jest wyrazem solidarności z kobietami. Chcę też zwrócić uwagę na to, że zdrowie powinno być obiektem wzajemnej troski członków rodziny.

badania cytologicznego, ale w chwili rozpoczęcia badań nie były zakażone żadnym z czterestu najczęściej występujących typów wirusa HPV. Wśród tych kobiet szczepienie zmniejsza zmiany chorobowe wywołane przez HPV 31 i HPV 45 aż o 62 proc. W wyniku szczepienia zmniejsza się także liczba zmian chorobowych spowodowanych przez dziesięć innych wirusów, nieobecnych w szczepionce. Szczepieniu mogą się więc poddawać nawet kobiety, które ukończyły 26 lat. Nie powinny tylko rezygnować z regularnych profilaktycznych badań cytologicznych, bo rozwój raka szyjki macicy może trwać nawet trzy dekady. □

Seks bez ryzyka

Szczepionka przeciw rakowi szyjki macicy w 100 proc. chroni przed najbardziej zjadliwymi typami wywołujących go wirusów brodawczaka. Są to odmiany HPV 16 i HPV 18 odpowiedzialne za 73 proc. zachorowań na raka szyjki macicy w Europie. Pierwsza szczepionka przeciwko wirusowi brodawczaka, o nazwie Silgard, skutecznie zapobiega także infekcjom HPV 6 i HPV 11 u osób, które nie były zakażone tymi typami wirusa. Może też chronić przed zakażeniem pozostałymi jego typami. Dzięki temu szczepionka zapobiega rakowi sromu, pochwy, głowy i szyi (także związanymi z HPV). Przyczynia się również do leczenia niepłodności, ponieważ wirus brodawczaka, nawet jeśli nie spowoduje raka, znacznie zmniejsza szanse na zajście w ciążę i jej donoszenie.